

INVALIDID

Vigastatud sõjameeste
häälekandja

== Ilmub üks kord nädalas ==

TELLIMISE HIND postiga ühe kuu peale 12 Mrk.
Vigastatud Sõjameeste Ühisuse liikmetele (invalididele) — hinnata,
Väljamaale 10 Mrk. kallim.

Üksik number 3 mrk. Kaksik number 6 mrk.
Tellimisi ja kuulutusi võtavad vastu kõik vigastatud sõjam. ühisuse osakonnad ja raamatukauplused.
Kuulutused 5 marka millimeeter.

Toimetus ja talitus asub Viljandis, Usus tän. № 38. :: Toimetaja kõnetund kella 11—1. e. l. :: Talituse asjaajamine igal ajal

II. aastakäik.

10. märtsil 1921.

№ 5-6. (15-16)

Silmafirja teenrid.

Siiaajani on invalidide eneste poolt asutatud vigastatud sõjameeste ühisus ainute asutus olnud, kes, nii palju kui selleks jõudu jatkus, invalidide rasket elukorda on parandada püüdnud.

Väljastpoolt ühijust on invalidide eest hoolitsemise alal väga vähe äratehtud. Mis on tehtud, see on nii filmafirjats, moodu pärast tehtud. Sõnu on tehtud ja neidgi ainult mõnel haruldasel juhtumisel. —

Möödas on jedatorba jälle riigi aastapäeva pidutsemised ja rõõmuhoiskamised.

Peeti üle riigi otjata hull kõnesid — ilistati endi tegusid, tuletati ka langenud sõdurite meelde, aga kufagilt ei kuule, et oleks sel päeval ka vigastatud sõdurite kõnedes meeletuletatud.

Suure-Jaanist kuuludub koguai, et invalidide teenuste meeletuletamise puhul on rumal standaal ühe joobnud sõjalase algatusel tõusnud. See on Eesti ajalooline häbi!

Tõsi, pidupäeval oli langenute ausamba korjanduse kõrval ka korjandus invalidide heaks. Tehti sellest mõnel pool kõmugi.

Aga kuhu see raha läks? Invalidide ühingu kätte ei ole see mitte läinud. Arvatavasti on see kindral Soidoneri invalidide kapitaali juurde läinud?

Jagüts arusaaja inimene peab tunnistama, see kapitaal, sel alusel nagu ta praegu seisab, on invalididele, nimelt neile, kes kõige rohkem ja hädalisemalt abi tarvitavad, neile on see jurnud kapitaal. Loob oma olemas olemisega rohkem kahju kui kasu, sest paljudgi suuremad annetused tõmbab see oma külge, mis oleks invalidide eneste ühingu kätte läinud suureks ja õnnistuse rikkaks tööks. Kõik ühise hästi väljatöötatud plaanid ja kaugele ulatavad katsetused seisavad lammitas just ainulise puuduse tõttu. Ühijusel on raste fiksetu- letuid leida. Ei ole raha ettemõtete teostuseks

Küüd juhitaife kunstlifel teel ka needgi summad, mis kufagilt harva tulevad, ühinguft mööda ühe imeliku kapitaali juurde, kufst invalidide häda- elule mingit kergitust ei ole loota.

Meie ei tahaks seda kapitaali mitte sugugi laita, kui sellest invalididele tõesti abi ja kergitust tuleks. Mida rohkem ja mitmekesifemalt invalidide eest hoolitsemiseks äratehaks, seda ennem peastame neid kannatuseft. Jgagüts korraldus sellel alal oleks meie poolt jüdamlitult terwitatud. Aga, kui vaatame kindral Soidoneri invalidide kapitaali põhikirja eht määrust teravamalt järele, siis peame küll neuträl meelel tunnistama — sel alusel on see kapitaal invalididele jurnud kapitaal.

Uvaldame tänases numbris selle kapitaali tarvitamise määruse, et igagüts invalid võiks seda läbilugebes ise leida, mis sellest head eht halba loota.

Järgmisel korral aga pöörame selle kapitaali põhjalituma armustamise juurde tagasi. Täna puudutafime seda ainult möödaminnes. —

Jgale õigele vaatlejale paistab kõigest sellest, mis viimaselajal vigastatud sõdurite ja langenud kangelaste omatsete eest hoolitsemiseks tehaks, et see on täielit filmafirja mäng.

Seega hiilitakse tõsifist kohuseft ja hoolitsemifist mööda. Suure juuga räägitakse ainult ausammaste üles panemifist, kuna inimesed, kes oma terwife, kes oma toitjad on kaotanud, nutavad nälja pärast!

Herrad, olete tühjakõhtu, olete nälga kunagi ka tunnud?

Kaotage efitels elawate sõjaohwrite häda ja nii ruttu kui iganes võimalit, ning siis langenute kalmudele uhted mälestusfambad üles, mis wäirilifed neile ja wäirilifed wabale Eestile.

Siis, jah, ainult siis on Eesti tulewit raud- sele kaljule, kõikumata aluse peale rajatud.

Tõffised pildid.

Sõjainvaliidide elust Gestis.

A. Suurkast.

1. W a g u n i s.

Rong pöriseb. Wagunid teevad wäntsutawaid liigutusi, nagu tahaksid inimesi, kes penkilisel istuwad, üksteisele lähemale loppida; nende tuimi südameid kaasinimese elu ja häda wastu soojemaks teha. Aga?.....

Sõimele klassi wagunis, millest pool wagunit magamise wagun, istuwad hästi sõnnud nägudega inimesed. Näha mõis, ja kuulda ka nende jutust, et neil inimestel raha puudus ja eluhäda tundmata asjad on. Seda maailma mammonat on neil küll, küll, küll! Nende eneste wahelises kõnes on ifegi hooplemist selle kohta kuulda, et neil seda wa paberi pahna ei puuduwad.

Sõitjad on heas tujus ja jutt käib kui tatrakeski..

Waguni üks läheb aegamisi lahti ja sisse tuleb ifesugune inimene — sõjainvaliid. Teine jalg puudub. Kaks karu kaenla all — nende abil liigub ta edasi.

Invaliidi argil pilk libiseb reisijatest üle. Ta wiitab wähe aega, siis wõtab mütsi peast ja räägib wärisewa häälega:

„Ausad herrad, nagu näete, olen wigastatud sõdur. Warandust ei ole ja tööd teha ei saa. Nälg ajab mind kerjama. Palun halastada minu peale!“

Ma nägin, et seejuures tema palgeid tume häbipuna wärwis ja armuande järele wäljafirutatud käsi wärises.

Hooletult ja ükskõikset, peaaegu põlgawa liigutusega wiskasid reisijad, kes ennem olid oma rikkuse üle kiitlenud, mõne ühemargalise ja wiiekümne pennilise inwaliidi mütsi sisse.

Muult ja tasast ohket tagasi surudes, wõttis mees need mütsi wisatud weeringud, pistis tasku ja mõnd tänu sõna pomisedes komberdas ta wagunist wälja.

„Küll on kerjused häbemata! Ei lase wagunis ta enam tälitamata olla“, pahandas herra ümarguse kõhuga, mille peal jäme kuld uurikett rippus.

„Jah, ega inimestel nüüdselajal autundmust enam ei ole. Tarwis oleks kõil kerjajad politsei kätte anda“, tõreles teine herra.

Mii fadas weel hulk aega kõikjugu sõnu ja halbu tähendusi kerjaja inwaliidi kohta.

Ma ei suutnud kauem kannatada, neid ülbeid tähendusi kuulates.

„Mu herrad! mõllete ka, mis räägite? Keda teie pillate, keda sõimate? See on ju ometi sõjainvaliid — selle wõlaweksel teie wastu inimese soja werega ja terwise ohwerdamisega on allakirjutatud. See, ja weel palju niisugusi, on wõimaldanud teile elumõnu maitsmist ja rikkuise kogumist. Kas teil häbi ei ole? Inwaliidil oli häbipuna palgel — see ei olnud mitte tema häbi, waid teie häbi“.

Ümarguse kõhuga herra tahtis mulle midagi wastata, kuid nähtawasti arwas ta paremaks oma wastust alla neelata. Wist oli see õige rumal wastus?

Kõil waikisid ja wiskasid alt kulmu õige pahaseid pillkusi minu peale. Ma olin nende meehest wist küll punasem kui keedetud wähi..

Waguni rattad tagusid tümpsubes, nagu suure raudwasaraga wettinud, poolmäda palgi pihta. —

(Järgneb.)

Mälestused tormiöö.

Õh. Surmawaitus walitseb haigemajas, ainult atnataga möllab marutuul, nagu tahaks ta kõil maapinnalt halastamata häwitada; ka meid, sõjainvaliide, kes maksime nii kalli hinna oma olemasolemise lunastamiseks, tahab ta päifele alt pühkida. Ja need õudsed hääled atnataga! Tahan uinuda, kuid ei saa. Mõtted wahelduwad segaselt. Tundub nagu kusagil ligidal sõjajumal korraldaks oma werist pidu. Kord puhub tuul waikselt uinuwalt, mahedasti silitades minu mõtteid ja siis jälle uuendab hirmsat tormijooksu tuhandate orkestrite saatel. Haismisele puutub wärste mere lõhn ja waimusilma ees laiub määratu suur lahinguwäli, kus weri wõolab ojana. Surmahüüded täidawad mu kuulmist. Kes siis need surejad on, kelle hüüded kuulduwad mulle nii tuttawalt? Silmitsen lahinguwälja ligemalt ja näen lugemata hulga longenuid ja haawatuid ifamaalitsajaid ühelt kui teiselt poolt. Nende wärskelt saadud haawadest nõrises punane juga—weri, see eluallikas. O, koledus! Ta nõrises kiirelt, sest surm käseb teda... Ja surm on juba paljude palgeid oma waikussega katnud. Nende palgeilt paistab rahuldus oma püha ülesande täidesaalmisest. Koleous tabab mind ja külmawärin käib üle teha. Hambad lõgisewad närwilises taktis. Tahan unustada, et kord juba lahkuda werepõllult, kuid ei saa. Südan tõhestaw hädahüüd aratab mind unesti. Uwan filmad ja näen oma ees seiswat wiirastust. Kadunud juguwend, sõjasekfiline A. Kobla seisab mu ees. Ta on üleni koledais haawades, ta filmist paistab surmaläige,—õudsed tinakarwa filmad waatawad mulle otja. Ja ta huuled, finised huuled, liiguwad, nagu tahaksid nad midagi ütelda, kuid ta kaob mu filmist ja mu mõtted wiitwad mind sinna, kus wiibisid orjapõlwes need sõjasekfilised, keda surm ei wennastanud waenlasega, keda aga tabati ja wangistati. Seal ei olnud kuulda sõjakära, kuid walitses nälg ja orjake. Seal firutas surm majesteetlikelt oma kätt tuhandate õnnetute peale, nagu täiedigusline peremees. Jälle wiibin koos kaaslastega — sõjawangidega. Istun jälle kui ennemalki juguwenna A. Kobla surmawõobil. Waatame waikides üksteisele silma, sest kõnelda ei jäänud enam midagi, ka igapäine lause „wend loe mulle midagi“ ei kuuldu kadunu huulilt. Tundus nagu midagi saladuslikku liginewat. Ja, see ligines — ta elupäewa loojaminek! Surm walwas ta järel ja nüüd saabus see filmapilk, kus ta tuli oma majesteetlikult kätt juguwenna üle firutama.

Mulle tuleb meele kadunud juguwenna A. Kobla kurb elulool, kõige koleduse ja piinaga mis ta üleelada ei suutnud, mis katkestasid ta noore elu.

A. Kobla sattus haawatuna sakslaste kätte wangi. Kui haawad paranesid, saadeti teda ühe tööpataljoaniga prantslaste wastu tuleliinile. Seal tuli koledaid päewi läbielada, wõideldes nälja ja surmaga. Õid magasid suures aidas, kus neid hoiti lukutaga järgnewa koiduni. Päewa tegid tööd prantslaste suurtükide tule all. Ühel ööl, aprillikuul lõpul, Prantsuse lendur küllwas aida ligiduses pomme, nagu see kordus igal ööl. Üks pomm kukkus aida peale ja süütas ta põlema. Tuhat walget orja olid määratud tuleohwriks, sest wõimata oli wäljapeaseda. Saksa sõjawäelased olid aga peidus kaitsekaawides, kartes nina wäljapista. Ja kui nad julgusid, et õnnetuile appi tulla, oli juba hilja. Ainult seitsekümmend kahelja meest said eluga peastetud. Nende hulgas oli ka kadunud A. Kobla. Ta jalad ja käed olid tule-

haatus, samuti ka teised olid kaetud raskete tulehaavadega. Neid õnnetuid saadeti siisemaale ravitsemisele. Kuid neid õnnetuid ootas juba surm. Kõlli suguvenna elupaevad olid pikemad, kui teiste omad. Ta läks viimsena neist õnnetuist hingusele. Kõll katsuti ta elu pikendada sellega, et võeti liikmed ära, millega sünnitasid talle ainult uut piina, tehes ta kallal katseid.

Viimaste hinguste ees kuulustid õnnetute huulilt südant lõhestavad hüüded ja ohakmised. Igatsus kodumaale surra paistis kõikide filmist. Nii läks ka suguvend A. Kõbla hingusele. Ta viimsed sõnad: „wend, kui jõuad koju, terwita isamaad... Sa paneb mu filmad kinni,“ kuulustid nagu kaugelt kostev wastutaja. Ma võtsin ta kätte, otsefin hoolega tuissoont, kuid asjata. Ta oli mind juba mahajätnud. Ainult kadunu filmad waatasid igatjedes minu peale, nagu tuletades minule meele viimseid sõnu.

P. P.

Elusügise öötunnil.

Üksi istun, . . . Öö on pime . . .

Akna taga vingub tuul . . .

Kuulan — elusügis sume

Riisub lehti põõsal, puul . . .

Mõtlen: iluaeg — ta oli

Üürike, üks silmapilk!

Elutõde karmilt tuli —

Kustus silmis rõõmuhelk . . .

Kaugelt, läbi pimeduse,

Välgub hõõguv lootuskiir . . .

Kas kord uue iluduse

Kutsub üles punav viir? —

Tõsiselt mu pääle vaatab

Läbi akna sügisöö . . .

Ja mu mõtteid, meeli täidab

Nähtud vaev ja tehtud töö . . .

Nüüd? oh nüüd ma ükski pole —

Rvab mineviku ilm . . .

Vaates käidud teesid üle,

Kaob pimedus ja külm.

Mineviku kannatused

Nagu tähed välguvad, —

Raskel kaalul võitlemised

Eluvõlga tasuvad . . .

Anton Suurkask.

Mul tulewad meelde...

Mul tulewad meelde need ööd, mil' waikus waju-
nud loodust ma jumaldin... Wärises süda, kui kauge-
mas talus ööpik... toome helbete wahus... kitis
ilu. Siis õnne sees wärises närwide kuu ja langedes
põlwi hümnuist ma laulsin elul ja ilul.

Sirutes kasa õrna õõ poole, igatsin hinge, kes was-
taks mu tundeid...

Mul tulewad meele need ööd, mil tuisuwal rinnal
mul wärises olemus õrn...

Suudlesin teda... Ah!.. Dumedas öös õrn pill tema
filmist mul walgustas lootuste teed...

Mul tulewad meelde need õnne ööd... tundmatu
sõnade sofin... laenetaw pill... Ja tema... Jumalus...
ja mina...

Unelbes lendasin taewaste eeteri siidis, jumalad
awasid ukseid...

Mul tulewad meelde need ööd... färawa tähte miriadid,
hirmunud kuu... Metsades kostawad piiside paugud,
lõhkew schrapnell ja kaugemal põlewad külad...

Noorus häwitab elu, surm were tantsus ja tapmise
himus naeratab toorelt mu huuldel...

Korjusid täis wäli... ta taewastes weri... punane weri...

Armastus —

Haawatu kisa, elujänu hääte, kuid noorusel aega
pole aita: noorus häwitab elu...

Mul tulewad meelde need ööd, mil walude woodis
ma lamasin lahtisel filmil Keerlesid mõtted... pilita nii
palju... ilusaid...

Werega määratud ilu!

Mul tulewad meelde need ööd, mil häwines ar-
mastus... elu...

Mul tulewad meelde need ööd, mil pool hullunud
nutus, ja naerus, ja palwes ja wandes sirutin kasa
kewad' õõ poole. Igatsin hinge, kes wastaks mu tun-
deid... ükji jäin ma!

Neid öid on nii palju!...

J. Pott, inwaliid.

Jumala nimel!

„...Siis ütles tema (Sakfent herzog): „Aga siis
Issanda nimel nende pääle! „Ja niikohi siiskiwad
nemad rüütli wendabega ja teiste Sakslastega ja
Lätlastega ruttu nende (eestlaste-saarlaste) pääle ja
nende kessele siise tungides tappiwad nemad neid pa-
remal ja pahemal pool, ja nemad langesid nende ees
iga külje pääl, kui hein, mis niitja ees maha lan-
geb. Ja nemad loiwad neid maha, kuni külast sa-
did ja ajasiwad põgenejaid taga tänawaid ja maja-
sid mööda, kus nemad neid wälja tampsid ja ära-
tapsiwad, ja need, kes majade katuste pääle illes
ronisid ja puuritade otsas wastu paniwad, need
kiskusiwad nemad maha ja tappiwad neid kõiki mõdega
teraga ära, ja ei tahtnud neile ühelegi armu anda...
...Ja Sakslased ajasiwad neid taga külast wäljale ja
loiwad neid maha wäljasid mööda, kuni nende met-
sani (hiemets), ja on selle piitja metsa paljude ta-
petute weregaga kaetud... Tapetuid oli aga sõjawäljal
ligi wiisikada, ja weel enam teisi ou põlvude ja teede
pääl langemud... aga hobused ja kõige muu saagi
jagasiwad Sakslased Lätlastega eneste wahel ühe-
tasa ära, Issandat kiites ja austades, kes nii kuulsa
wõibu paganate (eestlaste) üle wähebe kätte läbi olt
saatnud...“

(Bäätiik XIII, 1219 aastal).

„...Aga ka Liivlaste saak oli wäga suur, kes Sa-
rilaste (harjulaste) maa alused koopad, kuhu nemad
ikka ära oliwad põgenemud, kinni oliwad pannud ja
tuld ja suitsu nende koobaste suu pääle tegiwad, ja
ööd ja päewad suitutasiwad, ja neid kõil ära läm-
matastiwad, niikasti mehed, kui naised. Ja kui ne-
mad mõned suremas, mõned pooljurnult ja teised
surnult koobastesi wälja oliwad kiskunud, tappiwad
nemad need (ta need surnud?) ära ja wedasiwad
teised wangi, kus juures nemad kõil nende wara ja
raha, riided ja muu saagi hulga kaupä ära wiisiwad.
Lämmatatus inimesi olt aga mõlemist sugust kõikide
koobaste sees ligi tuhat hinge. Selle järele pööra-
siwad Liivlased Sakslastega tagasi, Jumalat tänä-
des selle eest, et tema ka Harilaste (harjulaste) uk-
sed siidamed ristisju alla olt alandamud.“

(Bäätiik XIII, 1220 aasta).

Rätti Hendriku kroonika IV. wihk.

Nii kirjutab preester, pühamees, oma kroonikas ehk
Liivimaa ajaloo. Ja mitte fordagi ei näe siidametun-
nistus temale waewa tegema, et kõikide Looja ja Ju-
mala nimel inimesi tapeti, piinati, elawalt küpsetati ja

(Bäätiik XIII, 1220 aasta).

Rätti Hendriku kroonika IV. wihk.

praeti? Isegi tules küpstatud furnukehad tapeti veel teist korda, see tähendab, torgiti mööklade ja odadega läbi! See pidi ometi hirmsam kui murdja metslooma elajalil werejānu olema!

Ma tean, et ilmas on nii tooreid ja kolede loomuga inimesi, kellede merejānu ei saa ühegi murdjaloomaga võrrelda, isegi kurat ja pörgu oma ettekujutatud piinawaludega on nende kõrval kahvatu mõttepilt. Aga, mis mind alati sügawa imestusega ja otse läilla wastitusega täidab, on see, et need inimkonna peletised oma koledufe tegusid sõandastid ajalooesse kui Jumala nimel tehtud autegusid ülesmärkida. Sellest järgneb hirmus loogikaline tõde, et ristiusu meemaale toojad olid niisugused inimkuravid.

Kui hirwitam kole ristiusu ajalooline pilge, Kristuse inimese armastuse õpetuse alandaw teotus! —

Jumala nimel minti teist rahwast sõjakäiguga tapma, põletama, rõõwima, orjastama ja — ristima!

Jumala nimi oli kilp, mille taha toores, werejānu-line inimene oma kõige metslikemad ja hirmsamad teod ära peitis. Ta maskeeris ennast ristiusu wagaduse näo-
lattega kõige koledamatele inimkonna werepidudele.

See kõitis raudahelatesse inimliku südametunnistuse ja kustutas wiimse püha tululuse sädeme, inimesearmastuse, hingealtari ära.

Ja tõusis üles werine udu ja kiwinenud hing ujus oma kaaswendade walatud weres ja laulis: „Püha, püha on minu töd, sest ma teen seda Jumala nimel!“ —

Jumala nimel oli meie rahwas orjaraudadesse needitud ja ta pidi ihu ja hingega selle wäikse, kolekawala, halastamata tigeada, wõrdlemata laisa ja sarnastamata langenud inimeseklassi omandus olema. Kunagi ega kufagil ei ole inimesewäärtus nii madalale langenud, kui meie orjaherrade südames. On ajaloo tõde, et ühe jahkoera wastu wahetati mitu orja, inimest!

Aga ometi oli Jumal kõil inimesed oma näo järele loonud ja inimene pidi kõrgem kõigist loomadest olema.

Orjadele õpetadi, et Jumal on neid orjama pannud, aga ei mitte keegi muu. Sellepärast peab nuri-nata oma risti kandma, sest: „Kes on pandud orjama, see orjatu häameelega!“

Jumala nimel olid nad orjaks tehtud!

Hirmsad need orjaherrad ja hirmsam veel nende werine jumal?

Meie ei tunne, ega tahagi tunda seda nende jumalat. Meie tunneme Jumalat, kes käseb teist inimest armastata, kui iseennast. Kes on tee ja tõde ja elu — rillas heldusest, halastusest ja andeks andmisest. Selle Jumala nimel wõib ainult halastuse ja armastuse tööd teha. See Jumal ei jänune walatud were järele, waid eluwee hallikad woolawad temast wälja...

Misugusele loogikalisele järeldusele oleme selle wõrdluse läbi wälja jõudnud?

Meie leidmise ja näeme, et on üks Jumalat olemas — esimene on werejumal, teine aga armastuse Jumal. Esimese nimel tehakse juba muinasajast saadil kuni tänapäewani weretööd — sõditakse, tapetakse, rõõwitalakse, wägistatakse ja orjastatakse ülsiluid ja terweid rahwaid. — See hirmus hukatuse jumal on ainult ühe wäikse inimeseklassi, orjaisandate jumal. Tema ewangelium on: „Tapa, rõõwi ja orjasta rahwaid! Risti neid werego!“

Teise Jumala nimel tehakse armastusetööd — seotakse haawad linni, mis werd jooksewad; tõstetakse lan-

gejad üles, toetatakse nõrgemat; antakse andeks esijale. See on kõigi rahwaste Jumal, suur ja püha ja kõrg. Tema ewangelium heliseb kui wägew lunastus üle maailma: „Armasta, awita, anna andeks ka oma waenlastele. Tee hääd ilma taw nõudmata. Walgusta ja wabasta kõiki rahwaid orjapõlwest, pimedusest ja kuradi wäest. Risti wee ja waimuga ja püha wabaduse õnnistusega!“ —

Enimene, kumb jumal on sinu jumal — werejumal, wõi armastuse Jumal?

Kumba nimel sa oma elutööd teed?

Wasta! Tund ligineb, mil sifud lammastest lahutatakse.

Oled sa waimis hüüdma:

„Jumala nimel, kes armastus on!“

Sis jõuab kõigile rõhutuile lunastus — õigus, õnn ja wabadus!

Anton Suurkast.

S a k i r.

Endel Armariion.

1.

Teenisin sel ajal Wene Kautkaasia poltudes. Sageli istusime koos wäikeses seltskonnas, mille moodustasid sõjaaegsed ohwitserid. Wahetord rahuaegsete ohwitseridega oli meil teraw, sest meile oli wastil nende isemeelne rumalus ja neile ei meeldinud meie kui nooremate upsakus iseenele targemaks pidamine. Kõil ohwitseride togu ühisjoomingud lõppesid skandaalidega, millede eest meie ringi liikmeid karistati, ehl meid sellega küll murda ei jõutud. Aga parem oli fiiski istuda neist eraldi ja weeta aega lõbusas jutujamises.

Wäl, millest jutustan, oli polk positiivoonil Smorgooni linnakese ees. Sinnaft eneseft olid säilinud waid waremed ja elakime koobastes ühes suurte rottidega, täidega ja muude mõnustustega.

Aga ma tutvustan teid meie ringi liikmetega.

Esimene oli ukrainlane, noor ajalooteadlane, leitnant Tschalkin. Tema kõige suuremaks teadusealaks olid teated kadunud rahwastest. Ise suur Ukraina patrioot, oli ta uurinud paljude wäikerahwaste kadumise põhjusti ja meie waid imetlime tema eruditsiooni.

Teine oli gruusiinlane Heberidse. See mees oli kawa elanud Indias. Tema niigi juba müstiline ilmawaade oli saanud sealt omale lisa ja ta wõis tundide kaupa selletada India teaduse, sealse müstilise usu ja fatalismi põhimõtteid. Meie waatasime siis tema kiwisesse musta näkku ja arwatsime temas nägewat tõsist Buddha järelkäijat.

Kolmas oli Tomski üliõpilane, kufagilt Altai piirkonnast pärit olem alamleitnant Wassiljew. Ta tundis põhjalikult Siberi rahwaste elu, nende uske, kombeid ja muinasjutte.

Oli veel mehi, kes õppinud Pääne-Euroopa ülikoolides ja siin wahetasid omi teadmisi aasialastega. Ühesõnaga, lõbus ja weetlik seltskond nooremaid ohwitseri.

Kuid oli veel noor, ilma habemeta, poolakas, lipnik Sipowstj. Temal ei olnud küll teadmisi, aga meie armastime teda tema puhtuse ja nooruse idealismi pärast.

Wiimaks seltsis meie juurde veel noor halastaja õde, Siberist pärit olem neuu Sooja Kaarina. Ta töötas ligidases sidumispunktis ja ühines meiega, nagu ta tähendas, sellepärast, et seal pidutsewad wanad ohwitserid temale ei meeldiwat.

Terwed tunnid ja päewad wõisime istuda üheskoos

koopas, juua, laulda ja jutustada. Esi läts nii kiirelt. Ei olnud meil puudu lauludest ega jutuainest. Igal ühel leidus midagi, mis kõiti huvitav. — Kuid Armujumal on libe nagu lutsukala ja ta poeb igale poole — nii puges ta ta meie kitsasse ringi.

2.

Wähehaawat sai meile selgeks, et Kaarina ja Sipowshy wahel midagi tekkimas on. Nad istusid sageli koos, waatastid üksteisele filmi, waitisid ja naeratasid. Ja kui keegi neid selle juures tabas, siis punastasid mõlemad, nagu oleks teinud süüte. Mõistmine, mis käimas on.

Meelsalt istusid nad ühel endisel puiesteel jäilinud pingil, mida warjastid weel paar sõrdlemisi terweks jäänud puud. Kõht oli waenlase eest kaitseta ja allus tulele, kuid nemad ei näinud seda kartwat. Mõlemad olid nagu loodud sõjalased.

Nii lätsid mõnda terwe nädalad. Olib warasügise ilmad. Maha pudenes koltunud lehti ja õid walgustas tuu. Meie weetsime need ajad sõjategemuses ja koopas olengutes ning noorpaar jagedastes kahetesi kooswiibimistest, kõige jagemini mainitud pingil.

Siis märkasime, et leitnant Deberidse mustad filmad ikka kindlamini seurasid Kaarina ja et tuli neis lähab tugewamaks. Sõnalauas walis ta koha neiu wastu ja filmistes teda järelejätmata. Ning kui Kaarina kusaigil kangel oli ehk Sipowshyga jalutas, siis jaatsid teda alati kaks põlewat pillu.

Sellest ajast tundsi õhus heljuwat tragismi. Oh! oli täis armastust ja armuladestust ning Tšalkin wandus kõige tõssemalt mehi, kes waid naistele elawad.

Siis tekkisid sõdurite ja ohwitseride seas jutud, et armastaja paari ligiduses õieti taht imelist tuld näha. Need olwad kummalised tuled, läiketa, nagu teisest ilmaist pärit. Need jutud lätsid laiali nagu kulutuli ja juba hakati meie ringi kahtlustama waenlasele märguandmises. Ei tea, milleks asi oleks kujunenud, kuid ootamata tuli kõigele lõpp!

Ühel kuuwalgel õöl, kui armastajad seal rahuliste istusid, awasid saatselased meie pihta marulise suurühtitule. Mitu suurt granaati kukkunud sinna, purustanud pingi ja puud ning ohwitserist ja neiuist jäilistid waid paar riidehilpu. Nende kehad olid täiesti põrmuks tehtud.

Kõigil oli kahju neist, sest siin nägime puhtamat ja ilusamat armastust, millest me sõja ajal tial ei lootnud näha. Trööstisime esimesel päiwil end waid sellega, et neile ofaks sai ilus surm!

(Sürgneb).

Mina.

Mätlen alatihti ja sügawalt iseene peale, mitte sellepärast, et suur egoist oleksin ja teisi oma kõrwal näha ei taha, waid see mina, mis ma praegust olen, näib mulle koguniste iseäralisena, wälimuse, kui ta hinge poolest, nii et ei tahagi uskuda, et see tõesti mina olen.

Waatan mina alla, siis näen, et mul jalad puuduwad, waatan mina peeglisse, siis näen, et mul pea on purustatud, waatan mina oma ette, siis näen, et üks kätest, mis laua peal seisab, on halwatud ja ei suuda mingisuguseid kohuseid täita.

Nii moodi iseennast waadates ja mõeldes wajub pea

nähtsinult rinnale ja südamesse asub küsimus: kus olen mina?

Siin istub küll üks inimese tomp, kellel süda rinnus, pea oma koha peal ja selle all kõht mis maapealset wara ümber töötamiseks nõuab, kuid ennast uskuma panna, et see mina olen, on mõitmata raske!

Tuleb ju tahtmata mõttesse see mina, kes wiibis teiste inimeste seas ühesarnasena, end ümbritsemate inimestega ilma tahttamata ühiseid röömusid maitsedeks.

Jah! õnnelikud on need filmapilgud. Kui mõttes end tunned teiste sarnase olewad, kuid need filmapilgud on üürilised ja tegelik olu toob wahetpidamata eile need puudused, millega warustud olen ja mis mind teistega mitte ühesarnaselt teewad.

Kuhu olen siis mina jäänud sel kujul kui teised inimesed? —

See mina on tülkideks ristud hirmsas rahwaste heitluses, mida järeltulewad põlwed ajalooist ilma sõja ja wabaduse sõja nime all lugema ja mälestama saawad; see mina on müüritud seinas sisse, mis on seisnud kaitsewallina häwituse ja hiilguse wahel ja mis on wõimaluse annud suurema jaole kodanikele edasi maitseada elu röömusid sell kujul, kui minagi enne, aasta tagasi, lõppenud rahwaste heitlust.

Õnne Teile, kes kõiti elumõnusid maitsete ja jõudu minule ja teistele minu sarnastele iseennast ära tundmiseks ja rahul olemiseks selle minaga, mis sinu ees seisab!

Jalutu kodanik.

Wabariigi walitsuse poolt 18. weebruaril 1921. a. wastuwõetud määrus kindral Laidoneri nimelise inwaliidide kapitaali kohta.

1.

Jn waliidide kapitaali eesmärk.

§ 1. Kindral Laidoneri nimelise inwaliidide kapitaali ostarwe on:

a) Gesti wabaduse sõja ajalõuku, wakra Gesti malewa ja tema juhi kindral Laidoneri hiilgawat ja wõidurikast tegevust ja nime kustutamataks teha, nende sõrdlemata teenuseid eeskujuna järeltulewatele põlwelele edasi anda, iseiseiwuse ja wabaduse eest wõitlemiseks.

b) Nendele sõjawäelastele (ohwitseridele, arstidele, ametnikkudele, sõduritele), kes oma terwise Gesti rahwawäe teenistuses kas haawamise, põrutuste, wigastuste, haiguste wõi koormatwa töö tagajärjel ehk muul põhjusel kaotanud ehk tuntawalt rikkunud ja selle parandamiseks mõnes sanatoriumis, kurortis sisse ehk wäljamaal ehk muud arstimist tarwitawad — jeda wõimaldada.

d) Nendele Gesti rahwawäe inwaliididele toetuse andmist wõimaldada, selle perekond sedawõrd suur on, et inwaliidide tema pensioonist ja ülejäänud töödõimu aratafutamisest perekonna ülewõlpidamiseks ei jattu, kui perekonnaliigete arw mitte alla wiie isiku ja inwaliidi töödõimu kaotus alla 75% ei ole.

e) Sõjas langenud sõjawäelaste waestelaste kaswatamiseks abiandmine.

§ 2. Toetuse saamiseks on eesõigus neil Gesti wabaduse sõjast osawõtjatel, kes eelliinil haawata, põrutada ja wigastada on saanud; selle järele neil, kes eelliinil wiibides oma terwise haiguste tõttu on kaotanud ja wiimaks neil, kes wabaduse sõjast osawõtmisel, kuigi mitte eelliinil, oma terwise kaotanud. Kui wabaduse sõjast osa-

wõtjate seas abitarwitajaid ei ole, siis antakse toetust ülemalnimetud alusel nendele sõjaväelastele, kes Cesti rahwawäe teenistuses terwise ja töödõimu on kaotanud.

§ 3. Inwahiidide kapitaalil on oma nimega pitsat.

§ 4. Kindral Saidoneri nimelise inwahiidide kapitaali põhikapitaali suurus määratakse kindlaks 5.000.000 Cesti marga peale. Kapitaali aluseks on määratud need 30.000 mis Narwa linna manufaktuuri ja Narwa kalewitwabritu poolt on annetatud.

§ 5. Kapitaali suurendamiseks otsib abinõusid selle määruse § 11 ettenähtud komitee, kes mu seas selleks otstarbeks üleriiklikki korjandusi korraldab. Annetusi wõtawad vastu § 11 ettenähtud komitee, siseministeerium, sõjaministeerium, Cesti pank, riigi kasja, kõik renteid, kõik postkontorid, omawalituse asutused, wäeosade ülemad ja selleks wolitatud ja awalikult teadaantud isikud ja eraasutused, kes annetatud summad riigi pankla kindral Saidoneri nimelise inwahiidide kapitaali arwele sissekannawad. Kapitaal seisab § 11 ettenähtud komitee käsutuses. Sissekantud summadest ja sissekandmise ajast antakse komiteele wiibimata teada.

§ 6. Kuni § 7 ettenähtud kapitaali põhikapitaali ei ole 5.000.000 margani kaswanud, tarwitatakse toetuse andmiseks ära ainult kapitaali protsendid. Kui põhikapitaal on 5.000.000 margani kaswanud, wõib abiandmiseks ära kulutada peale protsentide weel kõik annetused. Põhikapitaal antakse riigi pankla protsentisid kandma, ehk hoitakse seal Cesti wabariigi protsentisid kandwates wäärtpaberites.

Rahahoidmise wiisi määrab kindlaks § 11 ettenähtud komitee. Tema otsustab ka wäärtpaberite ostmise.

§ 7. Kapitaali summade seiji kohta annab awalikult iga aasta jaanuarikuus möödaläänud aasta eest § 11 ettenähtud komisjoni.

Inwahiidide kapitaali juhatus, toetuse määramine, komitee koosolekud ja asjaajamine ja kapitaali ülewalitsemine.

§ 8. Inwahiidide kapitaali üle walitseb ja määrab sellest toetust isikraline komitee, kelle auesimeheks kindral Saidoner on. Komitee esimeheks on siseminister, liikmeteks sõjaministri abi, Punaõe Riiski seltsi esimees, sõjawäe terwishoiu walituse ülem. Kui abiandmise küsimused harutamisel on, siis kutsutakse komiteest osawõtma ka wigastatud sõjameeste esikõhise esimees, kellel siis nõuandmise õigus on.

§ 9. Komitee asub siseministeeriumi juures.

§ 10. Toetust määrab komitee kas ise oma algatusel ehk toetust soowijate palwekirjade järele.

§ 11. Toetusraha määramist toimetatakse kolm korda aastas: aprilli-, augusti- ja detsembri kuude esimesel päewadel, kuid mitte hiljem kui kümnendal kuupäewal.

Märkus. Erakorralistel juhtumistel wõib komitee abi igal ajal määrata, mille otsustamiseks esimees komitee kogu wõib kutsuda.

§ 12. Toetuse määramise ajast annab awalikult teada ajalehtes § 11. ettenähtud komitee.

§ 13. Palwekirjad toetuse määramise üle antakse ära komiteele mitte hiljem, kui toetusmääramise eelmise kuu 15. kuupäewaks. Hiljem sisseantud palwekirjad wõiwad ainult erakorralistel juhtumistel ja ainult siis komitee otsuse järele harutusel tulla, kui neudel kõik asjade selgitawad tunnistused kaajas on.

§ 14. Sisseantud palwekirjade kohta kogub komitee

kõik asjasse puutuwad andmed, mis asja otsustamisel tarwilikud.

§ 15. Nendele, kellel toetus määratud, annab sellest kirjalikult teada komitee.

§ 16. Komitee koosolekud toetusraha määramiseks ja teistele küsimuste otsustamiseks kutsub kogu komitee esimees.

§ 17. Komitee koosolekud on otsusewõimulised, kui wähemalt kolm liiget koos on, nende seas ka auesimees ehk esimees.

§ 18. Kõik otsused komitee koosolekul tehakse liht hääleteenamusega. Kui hääled pooleks lähewad, on otsustaw juhataja hääle.

§ 19. Komiteel on õigus abipalujaid eriarstil lasta läbi waadata.

§ 20. Komitee koosolekute üle kirjutatakse protokoll sellekohasesse protokollis raamatusse. Protokoll kirjutatakse kõikide koosolekust osawõtjate poolt alla.

§ 21. Kui kindral Saidoner isiklikult komitee koosolekul wiibib, siis juhatab koosolekut kindral Saidoner. Muil juhtumistel juhatab koosolekut komitee esimees. Koosoleku protokollis kirjutab siseministri poolt selleks määratud ametnik.

Komitee otsuse täitmine.

§ 22. Kõik komitee otsused saadetakse täide komitee esimehe korraldusel.

§ 23. Kapitaali tegemise kestwuse tähtaeg on kindlaks määramata.

§ 24. Kapitaali tegemise lõpeltamine wõib sündida wabariigi walituse sellekohase otsuse põhjal, kusjuures liitwiderimise korra ja järeljäänud waranduste ja summade arakasutamise määrab kindlaks wabariigi walitus, kui § 1 ettenähtud sibiid on lätte saadud ehk tarwidus nende järele on lõppenud.

Riigivanem: R. P ä t s.

Siseminister: R. G i n b u n d.

Riigisekretääri k. t.: G. T e r r a s.

Segateated.

Zahwurannast

24. webr. s. a. paniwad kohalised seltskonna tegelased rikkalikult eestawaga piduõhtu toime, mille puhul sisse-tulele lähed marmori tahwite ostmiseks, mis kirjutesse saawad illes pantud ja mille peale saab kuld-tähtedega kirjutatud ilma- ja wabaduse sõjas surma saanud selle walla liikmete nimed.

Aruldastelt suurest pidust osawõtjate armust ja pidu peal walitewast meeleolust wõis märgata, et meie rahwa taastundmus sõja kannatajate vastu on märksa tõusnud, mis lootust selleks annab, et G. W. W. S. Ü. osakond meie wallas küllalt elujõuline saab olema. —n—

Toimetusele.

Teile alljärgnewat ühise Reskjuhatusle saadetud telegrammi arakirja saates, palub Reskjuhatus seda häälekandjas awalbada:

„Antsla oma ümbruskonnaga, Cesti iseseiswuse püha puhul kooswiibides, mälestab sügawas tänu tundes wigastatud kodumaa kangelasi, kes oma werega iseseiswuse lätte wõitsid, rutulist kosumist soowides“.

Toimfond.

Osakondade teated.

G. W. Wigastatud Sõjameeste Ühijuse Rätwewere osakonna 1920. a. tegewuse aruanne.

G. W. Wigastatud Sõjameeste Ühijuse Rätwewere osakond asutati 15. weebbruaril 1920. a.

Asutamise päewal registreerisid osakonda 14 liiget (inwaliidi) ja üks toetaja liige.

Aasta lõpul oli osakonnal 63 liiget (inwaliidi) ja 49 toetajat liiget, seal hulgas kaks seltsi: Käsitöölaliste ja Tuletõrjujate seltsid, esimene 500, teine 100 margalise liikmemaksuga.

Osakonnast on lahkunud neli liiget, kaks elukoha muutuse ja kaks surma läbi.

Koosolekuid on peetud 42. Peakoosolekuid 4, juhatusese koosolekuid 37 ja üks rewisjoni komisjoni koosolek.

Osakonna tegewust ja raamatuid käis peale osakonna rewisjoni komisjoni rewideerimas ühijuse keskjuhatusese instruktoriaorganisatsioon A. Suurkast.

1920. a. on sisjetulnud 60629 mrx, 42 penni, wäljaläinud 35984 marka 62 penni.

Osakonda on suuremate summadega toetanud Wiru maakonna walitsus 1000 marka, Saenu ja Hoiu ühijus 1200 marka ja Rätwewere Raubatarwitajate ühijuse poolt 1000 margaga, is. Baumanni ja Woldti poolt annetud 500 marka. Ameerika Punase Risti poolt riiete warustust 96900 marga wäärtuses.

Möödaläinud aastal pani osakond raamatutega kirjanduse toime, mis 9512 marka 90 penni sisse tõi.

Pidusti on toime pandud 4. Rätweweres, Kadriinas, Kunda ja Wäike-Maarjas.

Peale selle on weel osakonna heaks pidusti toime pandud Kadriinas is. Joh. Wedro korraldusel ja is. G. Waasi korraldusel.

Esimene tõi sisse 743 marka ja teine 4628 marka. Osakonna poolt toime pandud pidusti on rohkesti toetanud Rätweweres Käsitöölaliste Seltsi tasuta piduruumide andmisega. Kadriinas Hariduse Seltsi tasuta piduruumide tasuta andmisega, ja 4-da polgu muusikakoor tasuta piduruumide andmisega.

Kundas wabriku walitsuse poolt piduruumid ja elektri walgustus tasuta tarwitada antud ja Rätwewere Kunda ja tagasi erarong poole hinnaga tarwitada antud. Wäike-Maarjas pidu ja walgustus tasuta tarwitada antud.

Rätwewere linna ja Wiru maakonna walitsuste poolt kõik pidud lõbustusmaksust wabastatud. Pidusti on lahkesti mitmed Käsitöölaliste seltsi näitegrupe tegelased toetanud.

Möödaläinud aastal saidwad osakonna liikmed (inwaliidid) abi:

Rahalist abi kolm liiget 75—300 marka, kogusummas 767 marka.

Riiete warustust 15 liiget á 60 marka, kogusummas 900 marka ja 48 liiget á 2000 marka, kogusummas 96000 marka.

Toiduaineid said üks liige 27 marga wäärtuses, ülepea 97694 marga wäärtuses.

Haigekassasse on osakonna poolt saadetud 5 liiget. Terweks saanud kolm liiget ja ära surunud kaks liiget.

Õtustati asutada kingsepa töökoda, mis ruumide puudusel teostamata on.

Õtustati liikmete ja waesema perekondadele osakonna tulu arstiabi anda.

Esimees: (allkiri). Sekretär: (allkiri).

Paide osakonna

juhatus annab seega teada, et osakonna aasta peatööosolek saab ärapeetud 13. märtsil s. a. Paides Kodanikkude Klubi saalis kell 12 päewal ja palub tingimata tulla liikmeid selleks ajaks kohale ilmuda.

Päewatord:

1. Koosoleku awamine.
2. Juhataja ja protokollkirjutaja walimine.
3. 1920. a. aasta aruande läbiwaatamine ja kinnitamine.
4. 1921. a. eelarwe loetelu seadmine.
5. Juhatusese ja rewisjoni komisjoni liikmete walimine ja nende kandidaadid.
6. Kongressi saadiku ja nõukogu liikme walimine 1921. a. peale.
7. Jookswad asjad.

Sekretär: (allkiri).

Rätwewere osakond

pühitses 20. weebbruaril s. a. oma esimest aastapäewa Käsitöölaliste seltsimajas pidu toime panes, millest õige rohkesti osawõeti. Instruktoriaorganisatsioon A. Suurkast pidas päewatöökohase pidukõne nii jütawatalt ja südamlikelt, et Rätwewere publikum, mis kõnele ajal alati kõniseb ja rahutu on, otse hauawaitikelt ja huwitusega kuulas. Kõneleajale awaldati kauakestwalt kiitust. — Kohalik näite-seltskond kandis kolmewaatuslise draama „Elunälg“ õige ladusalt ette.

Sel ajal, kui nooremad saalis hakkasid tantsima, kogusid inwaliidid seltsimajas teisel korral olemasolewasse suurde tuppale, kus neile osakonna juhatusese poolt oli õhtuõudgi laud koetud. Neile seltsisid ka näite-seltskond ja muusikakoor, hra Nurmi juhatusel. Saalukonda waldas warsti õige sõbralik ja rõõmus meeleolu. A. Suurkast oma tuliste ja südamest woolawa lauakõnedega loos, nagu näha, kindla sõpruse sideme inwaliidide ja laudkonnas istuwa seltskonna tegelaste wahel, mida mõlemilt poolt selge sõnaga wälja heldi ja rõhutada tõendati.

Rätwewere osakonna aastapidu oli kõigiti wäga ilus ja jättis osawõtjatele kauakestwa hea mälestuse järele.

N.—lane.

Rätwewere ja Kuresaare osakonnad

on „Inwaliidi“ toimetusele kolme kuu tarwis postiraha ette ära saanud, 2 marka liikme peale kuus, nii et nende osakondade liikmed nüüd otse toimetusest lehe posti kaudu koju kätte saawad ja lehed neis osakondades enam ei jää peatama, kuni üks wõi teine liige nad sealt ära wiib. Kordame soowi, et see nii igas osakonnas sünniks. See oleks ju osakondade oma huwidega seotud. Talitus.

Tartu osakond,

kes Tartu linnawalimistel oma iseseiswa nimelirjaga wälja läks, jõudis ainult ühe istu, hra Oskar Bundt, wolikogusse wiia. Olgugi, et see wähe on, aga see on ikkagi ometi midagi rohkem, kui ei mitte midagi. Wähemalt on Tartu linnawolikogus Tartu wigastatud sõjameestel oma hääl olemas, kes nende eest kostab ja nende õigusi nõuab. Neid ei saa enam surnuks wälkida.

Teadaanne.

Wiljandi osakonna juhatus teadustab oma liikmetele, et 15. märtsil s. a. kell 6 õhtu on erakorraline peakoosolek Wiljandi Käsitöölaliste Abiandmise Seltsi ruumides järgmise päewakorraga:

- 1) Koosoleku awamine.
- 2) Koosoleku juhataja ja protokollkirjutaja walimine.

- 3) Tagasi astunud kongressi saadiku asemele uue valim.
  - 4) Mitmesuguste küsimuste arutamine, mis ka otjustatud võivad saada.
- Palutakse tingimata koiki liikmeid ilmuda.

Wiljandi osakonna juhatus.

Halliste osakonna elust.

W. J. Halliste osakonna juhatus sai järgmise kirja :
Teadaanne.

Teie kirja peale 24. jaanuarist j. a. № 9 all on mul au teie osakonna juhatusetele teada anda, et mina teie soovil Põhja kooli hooletogule ette panin, nimetatud koolimajas teie heaks rahwakoosolekut pidada, — mille pääle kooli hooletogu oma protokollis sellega mitte nõusolemist avaldas, sest et kooli inwentaar selle all kannataks ja selles külas palju paremaid rahwa koosoleku kohtasi on.

Põhjal, Kõige austusega
10. weedr. 1921 a. Koolijuhataja H. Liebus.

Nende riidade kirjutaja on Abja wallas juba 27 a. elanud ja teab ja tunneb neid kohtasi sama heasti kui nimetatud kooli hooletogugi ja arwab, et koosoleku kohti, peale mõne rehetoa ehk põhuküüni, selles külas ei ole, needki talupidajate omad, mis ammugi raskemad kätte saada, kui tähendatud walla koolimaja.

Suwitaw — kui mõni maaltidu kihutus-koosolek ehk jälle mõne Abja paiku peremehe ja perenaese 25 aasta juubeli pidu on, et siis kooli inwentaar ei kannata, kuna ometi hommitust õhtuni sööming-jooming-tralling tekitab, mis kooli inwentaari peale palju rohkem peaks mõjuma, kui inwaltiide koosolek.
H. Nõmm.

Wiljandi osakonna aruanne

1920 aasta tegemise üle.

Peakoosolekuid on ära peetud möödäläinud 1920 a. — 7, nendest 6 erakorralist, 4 rewisjoni ja 44 juhatusete koosolekut.

Pärisliikmeid oli osakonnal 54, toetajaid liikmeid 101. Surma läbi lahkunud on kaks pärisliiget.

Osakond on fissetulekuid ainult pidudest, loteriist ja raamatutega toimepandud korjandusest saanud. Pidusi on toimepandud: 6 pidu osakonnale ja 1 ühifuse hääletandja „Inwaltiidi“ heaks. Väljastpoolt osakonna heaks üks pidu Sürgawere-Wõistrel, G. Nõu'i ettevõttel, millest puhast ülejääki saadi 4254 mk. 80 p.

Suuremaid annetusi on saadud kredit-ühifuse ja tarwitajate ühifuse „Abi'lt“, kummagilt 1000 mk.

Abiraha on antud 16 liikmele 150—1000 margani ja laenu saanud 7 liiget.

Keskjuhatusete kaudu on osakond saanud oma liikmetele 60 naela suhturt a 27 mk. nael, 1620 mk. väärtuses. Muude tarbeainete muretsimine on võimata olnud.

Seega on f i s s e t u l e l aasta jooksul järgmine:

1) Pidudest	57635	m.	11	p.
2) Korjandusest ja loteriist kokku	39104	„	22	„
3) Annetustest	2157	„	—	„
4) Väljaantud laenu si tagasi makstud	12950	„	—	„
5) Toetajate ja pärisliikme maksu	1450	„	40	„
6) Prot. 1919 a. kaub. osak. tegemusest	94	„	40	„
6) Mitmesugused fissetulekud	529	„	20	„
8) 1919 a. puhast ülejääki 1. jaan. 1920.	8932	„	84	„
Terme fissetulek 1920 a. kokku		122857	m.	33

Wäljaläinud on:

1) Pidude toimepanemise peale	31477	m.	10	p.
2) Korjanduse ja loterii kuludeks	15917	„	25	„
3) Sekretääri palgaks	14238	„	—	„
4) Tööliste palgaks	94	„	46	„
5) Abirahadeks ühetordsest	8250	„	—	„
6) Laenuks liikmetele	15350	„	—	„
7) Keskjuhatusete %/% fissetulekute	2554	„	60	„
8) Inwentaari muretsimise peale	2432	„	98	„
9) Kantselei kuludeks walgustusega	2638	„	75	„
10) Reijitulum	2052	„	—	„
11) Põhikirja raamatud	300	„	—	„
12) Puhast raha „Sal.“ pangas hoiul	21600	„	—	„
13) Raubanduse osakonnal tarwitada	700	„	—	„
14) Kassah. käes arwete wäljamaksm.	5254	„	19	„

Wäljaminek kokku . . . . . 122857 m. 33 p.

1921 a. 1. jaanuariks puhast ülejääki 27557 m. 19 p.

G. W. Wigast, Sõjameeste Ühifuse
Wiljandi Osakonna Juhatus.

* * *

Wälja wallawalitjus

wabastas wabadusõjaja inwaltiidi isikumakst. Sellega on ta tõsi tänu ära teeninud nende poolt, kel mingit fissetulekut pole.

Siin Wäljas on ka wabadusõjaja inwaltid, kes kaotanud teie jala — 100% töödust — kuid teda ei arwatud pensiooni au osalijeks, sest et teenis mõisas raamatupidajana ja saab teomehe moona — seega võib end ise toita. Mis sest, et pruunalal lomberdama peab, mida terwed põlastusega päält waatavad.

Millega mõeldakse — walitjuse lubaduse järgi — siin inwaltiidi rahuldada?
H. W.

Erütiwiga

on minewatordjes numbris Wiljandi osakonna loterii wõitude nimetirjas. Nr. 3110 ja 3316 ajemel peab olema Nr. 3116 ja 3310.

Kwiteerimised.

Katwere osakond määras ühifuse hääletandja „Inwaltiidi“ wäljaandmise toetuselt osakonna poolt 7674 mk. 50 penni, mis-jugule summa kätte oleme saanud ja osakonnale suur aitäh ütlemel. Kui kõik osakonnad, vähemalt elujõulisemad, nõndawiisi oma hääletandja wabadusest ja toetamisest aru saakiwad, siis mõiks „Inwaltiidi“ mõjumaks teguriks inwaltiide pereonnas tõusta. Põdgu see arusaamine selgelt läbi.

Inwaltiidi Mart Karu, Sainjel, on wabatahtlikkude annetuste wastuwõtmise kwiitungi raamat № 38-ga saanud 1295 marka. Neiu Alide Aupendorff, Sootaga külas, saatis wabat. annet. wastuwõtm. rmt. № 44-ga 1000 marka.

Südamlik tänu!

„Inw.“ talitus.

Kirjawastused.

Paibe osakond. Koosoleku päewatord läheb lehte. Annetajate nimekiri on juba ennem, läinud aastal, ilmunud.

A. K. „Wiimisepäewa ortel Põltjamaal“ on „Inw.“ tarwis jarnasel kujul mitte kohane. Toon on naljalebele wastaw. Kirjutage midagi põhjalikumalt inwaltiide elust Põltjamaal.

G. Kristjan, Nustweres. Saatime Teile annetuste wastuwõtmiseks kwiit. raamatu. Head õnne!

J. Pott, Wiljandis. Awaldame,

A. Martinson, Lahturannas. „Mina“ on hea kirjeldus. Saatte umbes jellesarnaseid veel. — „Põhjätäh“ ei ole ilmunud. Läheb veel oega.

H. Nõmm, Abjas. Läheb lehte.

Wastutaw toimetaja: Anton Surenkoff.

Wäljaandja: G. W. Wigastatud Sõjameeste Ühifuse.